

radikalt

F O R U M

NR 2 – 2021

”

**jag tycker att vi ska ha
en global blick.**

**jag uppfattar att partier
längre högerut ofta
saknar det.**

IDEOLOGISK INTERVJU MED FREDRIK MALM (L) –
ETT ALTERNATIVT ALMEDALSTAL – RECENSION AV
TIMBROS BASAKADEMIN – FILMTIPS M.M.

ett tal från en annan almedal

CARL STRÄNG, CHEFREDAKTÖR

Föreställ dig att Liberalerna inte vore konservativa. Att partiet vore liberalt och progressivt. På riktigt. Föreställ dig att vår partiledare håller följande tal som sitt Almedalstal. Verkar politiken olik Liberalernas? Alla förslag som omnämns är Liberalernas officiella politik.

Under det senaste året har vi fått prova på att leva ofritt. Det är inte något som passar de flesta av oss. Vi blir långsamma, trötta och liksom lite konstiga i huvudet av att ha våra liv begränsade och av att inte få träffa så många andra människor. Tack vare forskning, marknadsekonomi och internationellt samarbete så är snart de flesta av oss vaccinerade. Vi kan sitta kvar på krogen lite senare igen. Vi kan snart ge oss ut och resa genom Europa och efter sommaren så kan våra barn återvända till skolan, på riktigt.

Men alla kommer inte att kunna återgå till friheten då samhället nu öppnar upp igen. För många människor är de frihetsinskränkningarna vi har behövt genomleva normalläget. Denna ofrihet vi har fått känna av är bara en skugga av den ofriheten som många av världens fattiga lever i. Och nu när vi alla

har varit portade från att resa runt i världen så kan vi börja ana hur de miljarder människor känner sig som aldrig har haft friheten att lämna den platsen där de befinner sig.

Det samhälle vi nu återgår till kan inte vara detsamma som det vi levde i före 2020. Vi kan inte längre tolerera den ofriheten som råder här i Europa och ute i världen. Det börjar här i Europa. Liberalerna har Sveriges skarpaste Europapolitik. När kontinenten skulle enas om att bekämpa pandemins förödande ekonomiska konsekvenser, då stod Sveriges regering vid sidan om och gnällde. Det är dags nu att bygga ett Europas förenta stater i vilket Sverige är en aktiv medlemsstat. Den Europakommissionär som kommer att väljas från Sverige 2024 ska komma från Liberalerna – det kräver vi av alla regeringar vi kan komma att stötta.

Vi står även starka för friheten för de som inte befinner sig i Sverige eller Europa. EU måste ha en gemensam, human migrationspolitik. Vi måste skapa fler lagliga och säkra vägar in till Europa. Dessutom ska det bli enklare att söka uppehållstillstånd i Sverige för att arbeta. Nu öppnar vi visserligen vissa

gränser, men det långsiktiga målet är en värld med bara öppna gränser. Det borde vara en självklarhet att fri rörlighet över nationsgränser är en mänsklig rättighet.

Och för alla de som lever i misär runt om i världen och som inte kan ta sig hit till Sverige så har jag ett tydligt budskap. Sveriges bistånd är viktigt för oerhört många människor och Liberalerna kommer inte att röra enprocentsmålet för bistånd. Sverige har världens mest generösa biståndspolitik och nu har vi möjlighet att låta våra pengar göra ännu större skillnad genom att öka vårt klimatbistånd så att alla stater kan få en möjlighet att ställa om så att vi kan möta klimatkrisen som en enad planet.

Vi i Liberalerna pratar inte bara om samma gamla saker. Vi måste också våga tänka längre i svåra frågor. Liberalerna föreslår att rätten att i livets slutskede själv få välja att avsluta sitt liv

utreds. Dessutom måste det föras en seriös diskussion om den svenska narkotikapolitiken. Den måste utredas med målet att minimera narkotika-relaterat lidande. Alla alternativ måste ligga på bordet, även obekväma sådana. Vi vill dessutom ge icke-binära personer möjligheten till ett tredje juridiskt kön. Och den som vill föda någon annans barn ska ha rätt till det. Vi vill göra altruistiskt surrogatmödraskap lagligt.

Nu när vi öppnar upp vårt samhälle måste det bli friare än förr och vi vill vara tydliga med att vi tänker gå längst fram i detta uppöppnande. Liberalerna tänker nu tydligt ta rollen som Sveriges mest progressiva politiska parti. Vårt mål är att Sverige lika tydligt ska vara världens mest progressiva stat. ■

Foto: Holger Motzkau 2011, Wikipedia/Wikimedia Commons (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>)

finns modeller på riktigt?

Foto: Privat

HANNA DEAK, ORDFORANDE LUF UPPSALA

Jag tror att mångsysslare ofta är de stora tänkarna. Ulf Danielsson är en sådan och i sin senaste bok *Världen själv* behandlar han inte bara sitt eget ämne – teoretisk fysik – utan rör sig också kunnigt och sympatiskt nyfiket genom biologi, lingvistik och filosofi. Danielssons huvudsakliga poäng är att det är skillnad på modell och verklighet. Detta kanske låter självklart men det behöver det inte vara. Ta en sådan grej som matte. Finns den, alltså finns på riktigt?

Den andra kända fysikern som Sverige har är Max Tegmark och han ser matematiken som något som existerar oberoende av oss människor och även att universum på ett fundamentalt plan är matematik. Den uppfattningen, ihop med fenomen som kvantmekanikens vågfunktion, leder (ofantligt förenklat) Tegmark till slutsatsen att det existerar parallella universum.

Detta menar Danielsson är trams och han hävdar i stället att matematiken snarare är verktyg eller konstruerade modeller som vi använder för att beskriva världen, det är inte världen själv. Samma gäller naturlagar, han skriver att: "Universum styrs inte av det vi kallar naturlagar - det är naturlagarna

som är konstruerade av oss att följa universum".

Bara för att modeller inte existerar utanför våra fysiska hjärnor så gör det dem inte mindre viktiga för oss. De är i högsta grad nödvändiga för att vi ska kunna orientera oss i vår verklighet och just därför är de också så kraftfulla i sin påverkan. Samma gäller modellerna man lär sig på A-kursen i nationalekonomi och där likväl som alltid måste vi ha ett kritiskt förhållningssätt.

Ta som exempel det ekonomiska kretsloppet. I gamla läroböcker och tyvärr fortfarande i många nya målas modellen över ekonomin upp med hushåll, banker och företag men exkluderar helt vår fysiska miljö och biosfär. Trots att vi vet att den är oundgänglig för vår ekonomi. Effekterna av den felaktiga modellen får människor i dag redan lida av och troligtvis många generationer framöver.

Andra ekonomiska modeller bygger på en rad antaganden; fast kvar består känslan att det är ungefär så här det fungerar på riktigt. Men tänk om modellen bara är ett undantag och verkligheten i själva verket rör sig bort

ifrån jämvikten. I vissa sektorer i dagens ekonomi kan fallet nog vara så.

Jag ska också vara kritiskt mot något som jag själv håller kärt. Rawls ursprungsposition, med okunnighetens slöja, kan ses som en spelteoretisk modell där personer med sitt förnuft och opartiskhet kommer fram till principer om rättvisa. Kraftfull modell ja, men hur ser rättvisa ut i praktiken? Rawls har fått kritik (som Katrina Forrester bland andra har lyft) för att sociala rörelser,

djupa konflikter och historiskt förtryck som dessutom lever kvar idag, blir utestängt från hans modell. Det går alltså att ifrågasätta ifall modellen är användbar när det kommer till problem som rasism.

Otvivelaktigt är modeller essentiella för vår förståelse av världen och mänsklighetens utveckling. Vi får bara aldrig glömma att det är i verkligheten vi lever. ■

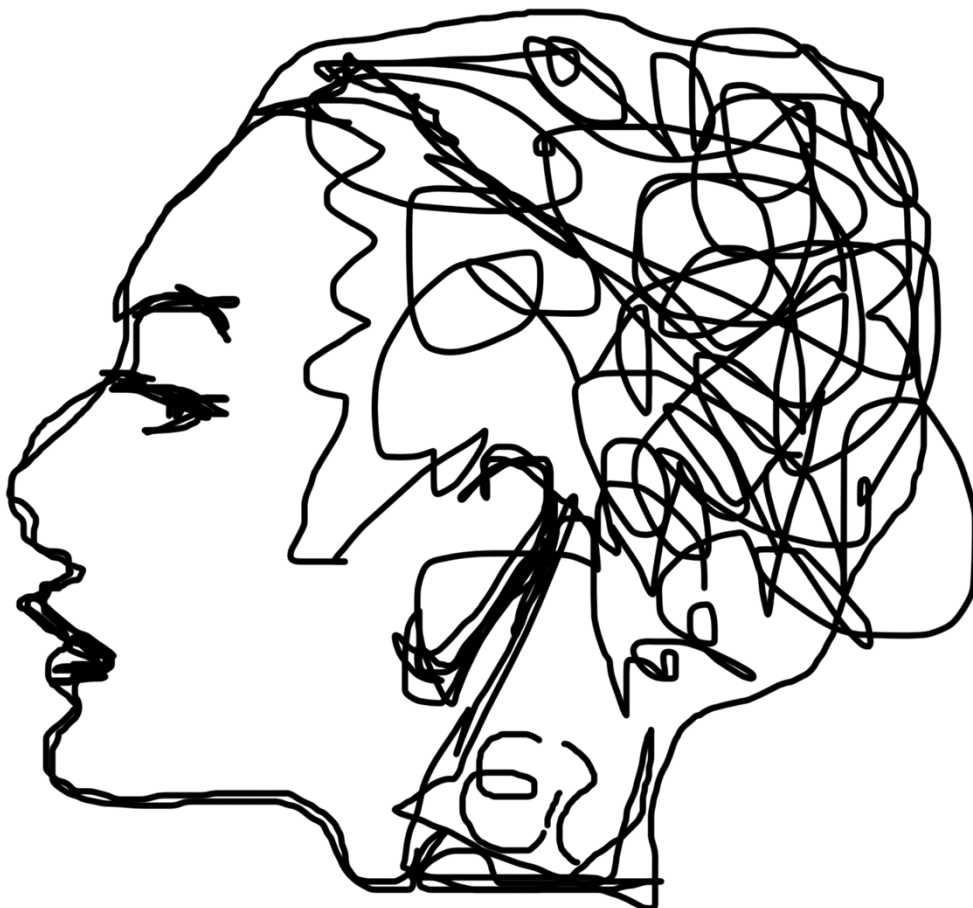

Foto: ElisaRiva, 2017, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/illustrations/psykologi-sinne-tankar-trodde-2422442/>)

politikens rot: fredrik malm

INTERVJU AV CARL STRÄNG

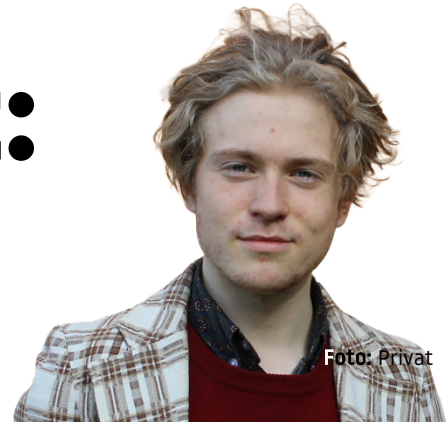

Foto: Magnus Fröderberg/Liberalerna
(<https://liberalerna.dphoto.com/album/216e2p/photo/68662078>)

Radikalt Forum – radikalt kommer från latinets "radix", som betyder rot, och forum är en mötesplats. Radikalt forum är alltså en mötesplats för att undersöka sakers rötter. I denna serie intervjuer kommer vi att prata med olika politiker för att undersöka deras politiska rötter – deras ideologier.

Denna månad har jag pratat med Liberalernas utrikes- och migrationspolitiska talesperson, Fredrik Malm. Vilka övertygelser motiverar honom?

Hur skulle du beskriva dig själv ideologiskt?

Liberal utan prefix. Jag är inte nyliberal. Jag tror på att man kan använda det offentliga för att öka människors livschanser. Till exempel genom LSS, en

bra socialtjänst, en bra skola och så vidare. Jag kan också kalla mig socialliberal, det går lika bra för min del.

Vilket ansvar har den svenska staten och svenska politiker för människors livsöden utanför Sverige?

Vi har ett ansvar att ställa upp för människor som är förföljda och förtryckta runt om i världen. Jag tycker att vi ska ha en global blick. Jag uppfattar att partier längre högerut ofta saknar det.

Det handlar om att vi kan hjälpa till med bistånd, genom utrikespolitik och även genom militära interventioner ibland, fredsbevarande styrkor... Det finns ju en massa olika sätt man kan göra det på. men jag tycker att vi har ett ansvar. Sverige är ju en stat så vi har ett särskilt ansvar för de som är medborgare, för de som har uppehållstillstånd som befinner sig här. Vi har ett större ansvar för dig och mig än för en invånare på Papua Nya Guinea. Men i en liberal värld så glömmar man inte bort människor eller struntar i människor som far illa bara för att de bor i ett annat land.

Har du en utopisk dröm om öppna gränser?

Det är ett orealistiskt mål under mycket lång tid. Jag har en dröm om en värld utan diktaturer. Den viktigaste frågan för världen idag är att Kina och Ryssland demokratiseras, därför att det är runt Kina och Ryssland som alla andra diktaturer bygger sina allianser. Iran, Nordkorea, Venezuela, Kuba. Alla mindre diktaturer i världen är på något sätt kopplade till Kina och Ryssland.

Om jag har en utopisk dröm, då är det en värld utan diktaturer. Det är ju då så att det finns en orättvisa och det är ju för att världen ser ut som den gör. Vi som är födda i Sverige är lyckligt lottade att vara födda i ett land med frihet och demokrati, men är du född på Kuba då är du född uppvuxen och hjärntvättad i en kommunistdiktatur.

Det är ju klart att det är en orättvisa och vi kan ju inte rycka ut som några Ghostbusters och befria världen överallt där förtryck råder, det förstår ju alla det är en praktisk omöjlighet. Vi kan ju knappt försvara vårt eget land om det blir krig. Men jag tycker att Sverige kan göra mycket mer än vad vi gör nu. Särskilt tänker jag på det som händer nu i Belarus, det är också väldigt nära oss där jag tycker att Sverige gör för lite nu.

Vore inte en värld utan diktaturer i praktiken detsamma som en värld utan gränser? Med tanke på att en värld utan diktaturer sannolikt skulle vara en värld utan krig.

Så kan man ju resonera. Vi har ju till exempel i Norden rivit alla gränshinder. Inte nu under covid-19 men annars så har vi ju rivit gränserna och även inom Schengenområdet och den Europeiska unionen har vi gjort det. Det är ju för att alla länder är demokratier och man har kommit överens om att göra det här. Ja, på sätt och vis så.

Men du kommer fortfarande att ha en massa gränser som är mentala. Du har gränser mellan män och kvinnor, du har gränser mellan olika religioner. Du har gränser mellan språkområden och så. Det kommer fortfarande vara så att det kommer att vara lättare att bo i ett land än i ett annat land, inbillar jag mig.

Att vi är olika och det behöver inte vara negativt. Vad det handlar om är att man inte behöver starta krig och inte förfölja folk utan att man respekterar den enskilda individen. Och ju mer man respekterar den enskilda individen, desto mer gränslös kan världen vara.

Då jämför du de gränserna som finns i en liberal utopi med de gränserna som finns mellan alla människor.

Även om du har en värld som är gränslös så kommer människor inte att röra sig hur mycket kors och tvärs iallafall och det behöver inte vara negativt.

Om vi drar den här frågan steget längre, skulle du i en ideologisk dröm-värld göra dig av med nationalstater? Nej, det skulle jag inte. För att om du vill garantera individens frihet så måste du göra det i lag. Och den lagen måste

upprätthållas av regering, myndigheter och rättsväsende och det förutsätter en samhällsorganisering. Den bästa samhällsorganiseringen är en demokratisk stat, som jag ser det. Så jag har inte den där grunduppfattningen att nationalstater ska avskaffas. Däremot att diktaturer ska avskaffas är det viktigaste för mig.

För att förtydliga min fråga – jag menade inte att fråga om stater borde avvecklas, utan om kopplingen mellan stater och nationer borde försvinna. Skulle du vilja ha väldigt stora stater? Om inte en världsstat så åtminstone kontinentstater som går över nationsgränser.

Ja, låt det gå ett antal årtionden så kanske den Europeiska unionen går åt det hållet. Och jag tycker inte att det är en negativ utveckling. Jag tror att om vi ska lösa de stora frågorna kring klimatet och ekonomin så förutsätter det att vi fördjupar samarbetet och jag är helt övertygad om att om Europasamarbetet fortsätter att fördjupas så kan man fortfarande käka Bollnäsfil och dansa runt midsommarstången. Det är inget hot mot att man hejar på Sverige i

fotbolls-VM eller mot att man har regionala kulturella uttryck, vilket många längre ut till höger ser.

Men när det kommer till själva frågan med nationalstaten; Sverige var väldigt länge ett homogent etniskt land fram till för 40 år sedan, men jag tycker fortfarande att Sverige är en nationalstat. Men om det handlar om något slags sifferexercis om hur stor andel av invånarna som ska ha en viss etnicitet så vänder jag mig emot ett sådant resonemang. Det viktigaste för mig är inte var människor är födda. Det viktigaste för mig är att människor har frihet och att vi i Sverige följer lagarna. Det räcker för mig.

Sedan kan det där vara annorlunda – länder har helt olika historia. Den judiska nationen samlades i Israel för sjuttio år sedan och för dem är det viktigt att det finns en judisk karaktär och en judisk majoritet i Israel med bakgrund i deras historia – och det förstår jag. Hur definierar vi Sverige idag? Är det en nationalstat? Är det en mångkulturell stat? Är det en pluralistisk stat? Är det en svensk stat? Det beror ju lite på vad man laddar de här begreppen med. ■

Foto: MabelAmber, 2018, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/photos/europa-karta-klot-länder-stater-3483539/>)

kan folk något om miljön?

EMIL CARLSSON, SKRIBENT

Foto: Privat

En vän sade en gång till mig:

– Jag fattar inte varför det ens finns en debatt om att vi behöver kärnkraft under de dagar då förnybara energikällor inte kan leverera. Vi kan ju bara spara det som blir över i elnätet.

Jag blev helt tyst. Vad menade hon ens? Tror hon kanske att det finns stora batterier där all ström kan lagras eller kanske att elnäten helt enkelt har el i sig tills den tar slut. Om du bara är en gnutta påläst vet du såklart att detta inte är fallet; Världens elnät kräver ett konstant tillskott av energi för att kunna leverera ström.

Det fick mig att tänka efter om hur dagens debatt ser ut. Jag har haft bilden av att det finns många miljömedvetna människor där ute som vill hjälpa till, men endast gör det i tanken, i hopp om att andra löser problemet. Jag funderar därför på om det verkligen är så att folk skiter i miljön av lathet eller om det faktiskt kan bygga på en grav av okunskap likt den min kompis satt på.

I en rapport tidigare i år fick Sveriges regering svidande kritik för sitt klimatarbete. Sverige gör inte tillräckligt för att rädda klimatet och inte nog med det: Regeringen har helt missat den gröna

omställning som hade kunnat ske efter pandemin, då utsläppen först sjönk men nu sakta återhämtar sig – fortfarande med oren energi. Sverige har gjort sin tolkning av de globala målen och anpassat dem till agenda 2030. Detta är ju egentligen jättebra, eller snarare, det borde vara jättebra om de faktiskt togs i bruk i praktiken.

Det som framkommer i rapporten från det klimatpolitiska rådet är svidande kritik mot att inget görs i praktiken. Mina tankar hamnar genast i varför det blivit så. Det enkla svaret hade varit att skylla på politikerna: Det finns helt enkelt inte ett intresse hos politikerna för att göra situationen bättre. Jag är dock ytterst tveksam till att så är fallet. Att rädda miljön måste vara ett kollektivt beslut som alla är delaktiga i. Vi kan inte likt min vän skita i att bry oss om miljön, engagera oss för miljön eller att läsa på om miljövänlighet och i stället lita på att politikerna gör tillvaron miljövänlig åt oss. Det vore naivt och det är inte så det funkar. "Många bäckar små", brukar man säga: om alla drar sitt strå till stacken kommer det få stora effekter.

För att ha en chans att rädda klimatet måste vi alla se till hur vi kan hjälpa till. Alla tips och tricks som behövs finns tillgängliga att ta del av om vi bara vill. Att skapa ett hållbart samhälle är inte politikernas ansvar. De ska se till så att det finns medel för att uppnå detta. Att lägga den gröna omställningen i politikernas händer är inte att vara ansvarig utan kommer snarare stjälpa oss. Vi alla måste göra vad vi kan, och inte likt mig köpa en islatte med en engångsmugg allt för ofta.

Åter till min vän. Det var såklart en god tanke hon hade, men den visar också på den förbättringspotential som finns i samhället. Om vi inte är medvetna om hur saker och ting funkar kommer vi aldrig kunna fatta rationella klimatpolitiska beslut och då kommer vi hamna i ett läge där vi har ett elektrifierat samhälle som drivs av smutsig el, och det är nästan värre än nuläget.

Verktygen för en hållbar tillvaro finns och det är inte bara politikernas ansvar. För att lyckas med en grön omställning måste alla dra sitt strå till stacken! ■

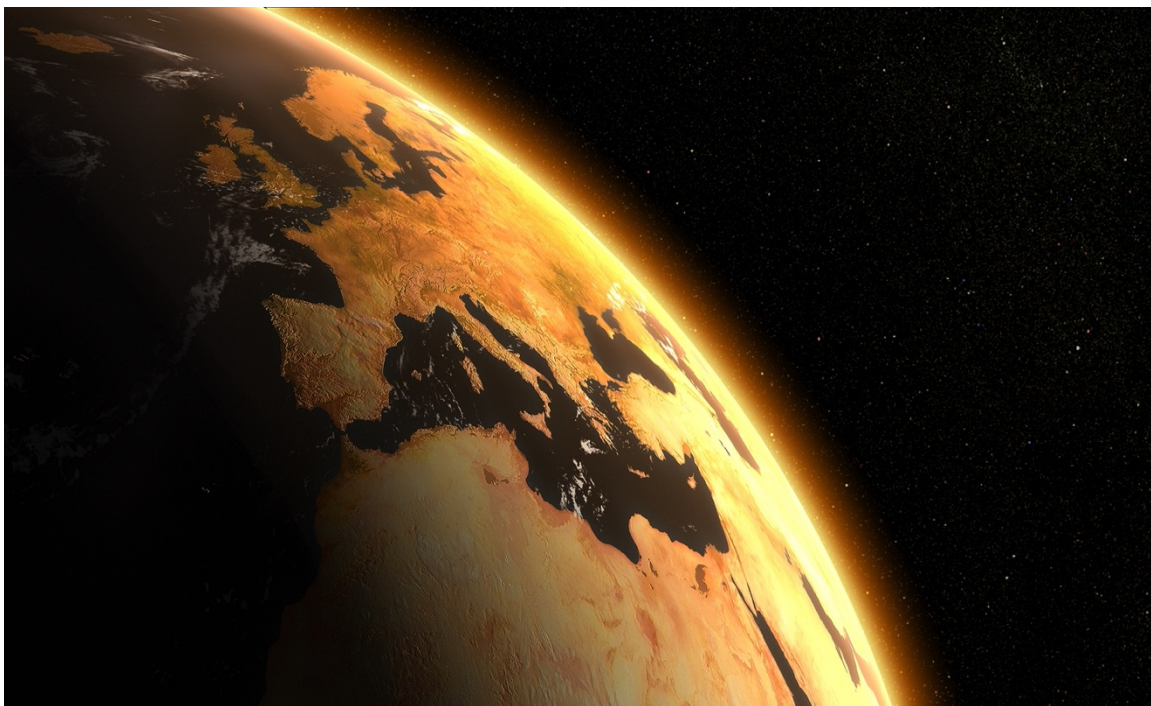
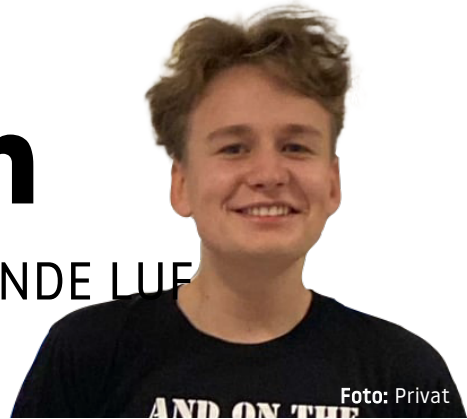

Foto: Medi2Go, 2020, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/photos/klimatförändringar-5224748/>)

recension: basakademin

KORNELIUS PERSSON, ORDFÖRANDE LUF
SÖDRA ÄLVSBORG

När Timbro basunerade ut att de startat upp en ny utbildning blev jag väldigt glad. Man hade ju läst några smedjan-artiklar, krigat sig igenom Max Sjöbergs rapport om enhetlig moms och hört några äldre LUF:are prata om Stureakademin, så bara att det fanns en utbildning för en att gå där var enormt kul.

Att en utbildning om ideologi, skrivande och liberalismens historia riktar sig till åldersgruppen 16–19 är något nytt. De flesta andra liknande utbildningar har en åldersgräns på 20+ vilket antagligen på det stora hela är bra, men det skapar också en barriär mellan personer under 20 år och politisk bildning. Det behöver inte nödvändigtvis vara ett problem då åldersgränser finns där av en anledning, men uppenbarligen fyller basakademin ett tomrum då det var cirka en tredjedel av de som sökte som också sedan kom in.

Enda stället där skon egentligen klämde var att utbildningen trots allt var förlagd hos Timbro. Timbro finansieras av Svenskt Näringsliv, och efter att ha varit engagerad i den liberala rörelsen i fyra år har man ständigt blivit påmind

om att särintressen är en stor red flag. Liberalerna och dess medlemmar (jag inkluderat) gör ofta en stor sak av att partiet är finansiellt oberoende från någon samhällsgrupp eller utomstående organisation.

Det ska dock sägas att Timbro är så fristående en organisation kan bli från sin finansiär i och med att det är en stiftelse som finansierar och inte organisationen Svenskt Näringsliv direkt. Med vetskapen om Timbros beroende går det att anta att ett av syftena med utbildningen skulle kunna vara att vinkla utbildningen så att deltagarna blir mer marknadsliberala efter utbildningen än vad de var före.

Farhågan stämde dock inte. Min samhällslärare hade beskrivit utbildningen med ord som “nyanserat och utförligt” och jag håller helt med. De ideologiska talarpassen lades inte fram som om att den klassiska liberalismen skulle vara någon sorts form av facitåsikt som man var tvungen att ha. Det var snarare tvärtom, att ifrågasätta uppmuntrades av både talarna och ledarna för utbildningen. I LUF brukar man ofta prata om att vi har högt i tak i

våra diskussioner och min upplevelse är att samma samtalsklimat rådde på basakademin.

Basakademin är något jag vill rekommendera alla LUF:are i åldrarna 16–19 år att söka. Inte bara för att få stöta och blöta sina egna åsikter, utan också att få verktyg till att utveckla och nå ut med dem. En stor del av

utbildningen är dels talarpass med konkreta tips om skrivande och opinionsbildning, men en ännu större tyngd läggs vid skrivuppgifter och respons. Basakademin passar den gemene LUF:aren perfekt och det är en toppenutbildning att gå om man har ett intresse för att lära sig mer om ideologi och skrivande. Sök! ■

Foto: Free-Photos, 2016, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/photos/böcker-sidor-öppna-öppna-böcker-1245690/>)

rf:s filmtips

STOP MAKING SENSE

Coola synthar, funkadelisk disco, rolig scenshow, och allt på film. Ja. 80-talet har verkligen allt. Har du någonsin hört talats om Talking Heads? Du kanske har hört låtar som *Psycho Killer*, *This Must Be The Place (Naïve Melody)* eller *Once In A Lifetime*?

Talking Heads var ett new wave-band som bildades i New Yorks förorter under mitten av 70-talet och fick genomslag direkt mest på grund av deras nyskapande stil och samhällsskildrande texter men också på grund av sångaren, David Byrne's, speciella scennärvaro

I början av 80-talet kom bandet i kontakt med filmskaparen och regissören Jonathan Demme som gärna ville göra en konsertfilm med bandet. De tackade ja och resten är historia. Filmen filmades under 4 nätter på Hollywood Pantages Theatre i december 1984 och var den första som använde sig av helt digital ljudteknik.

Vad är det då som gör att Stop Making Sense anses vara den bästa konsertfilmen genom tiderna? I min mening är

det först och främst musiken som gör det. Samtliga medlemmar, Tina Weymouth, David Byrne, Jerry Harrison och Chris Frantz är extremt talangfulla musiker och det hörs verkligen. Förutom individuell briljans är det också underbart samspelat. Det andra viktiga draget är scennärvaron. Själva scenen är egentligen väldigt avskalad men alla bandmedlemmarna ser ut att ha sjukt roligt och kombinera det med en äkta gospelkör och lite rolig percussion så har du allt.

Om du gillar lite mer funkig musik är detta definitivt något för dig! Talking Heads har tagit ett potpurri av sina största hits och omtyckta låtar, gjort dem ännu bättre och levererat en riktigt bra konsert. Filmen finns att se antingen på Youtube eller Amazon Prime men det går också att lyssna på det på Spotify. Väljer du Spotify missar du dock hela showen och det hade jag inte rekommenderat.

RECENSION AV EMIL CARLSSON

Foto: Ciker-Free-Vector-Images, 2014, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/vectors/anteckningar-anmärkning-musik-311995/>)

IL POSTINO

Den berömda kärlekspoeten Pablo Neruda befinner sig i landsflykt från det fascistiska Chile och hamnar på en liten italiensk ö där en simpel man får i uppdrag att bli Nerudas brevbärare. Till en början verkar huvudpersonen oändligt korkad och socialt inkompetent, men vi inser snart att det inte är något fel på honom utöver den extremt ostimulerande miljön han har vuxit upp i. De två männen blir vänner och brevbäraren får lära sig allt om poesi, politik och kärlek. I bakgrunden ligger hela tiden den italienska efterkrigs-

tidens politiska spänningar mellan öst och väst samt mellan kommunister och kristdemokrater. Om inte för annat så är filmen värd att se bara för att få se Pablo Neruda göra pastadeg på den italienska landsbygden.

Nu kanske du undrar var du kan se den här filmen. Här kommer ett andra tips: genom många kommuners bibliotek (dock inte Stockholm Stads) så kan man få tillgång till streamingtjänsten *Cineasterna* helt avgiftsfritt.

RECENSION AV CARL STRÄNG

Foto: onkelglocke, 2019, PixaBay (<https://pixabay.com/sv/photos/biograf-gardin-teater-filmen-4609877/>)

Radikalt Forum är Liberala Ungdomsförbundet Storstockholms medlemstidning, etablerad 1968

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Carl Sträng

Layout: Edvin Mårtenson